

Pôžičky za vysoké úroky sa musia skončiť

(21.02.2014; Petržalské noviny; č. 4, s. 8; Redakcia)

Slová z titulu sú tvrdením Moniky Jankovskej, štátnej tajomníčky Ministerstva spravodlivosti SR. "Nie je možné, aby ľudia kvôli pôžičke 200 eur od nebankových spoločností preplatili aj vyše 1 000 eur, či prípadne dokonca prišli o strechu nad hlavou. Týchto ľudí jednoducho musíme chrániť" povedala na úvod rozhovoru pre PN.

Práve ste skončili jedno z vašich stretnutí s občanmi v **Petržalke**. 5 akými problémami ľudí sa najčastejšie stretávate pri takýchto stretnutiach? Čo ich najviac trápi?

* Väčšina ľudí, s ktorými sa stretávam, sa dostali do problémov, alebo majú negatívnu skúsenosť v súvislosti s nekalými praktikami nebankových subjektov, podomových predajcov či s nespravodlivými exekúciami. Alebo niekto iný zneužil ich dôveru pri podpise nevýhodnej zmluvy, či iným spôsobom porušil ich spotrebiteľské práva. Títo ľudia celý život ťažko pracovali a dnes, najmä vďaka úžerníckym nebankovým spoločnostiam či podvodným predajcom, tzv. šmejdov, prichádzajú o svoje úspory a ich prípady sa často končia na súdoch či v rukách exekútorov. Nevedia, ako sa majú brániť. Nemá im kto poradiť, pomôcť, nepoznajú všetky svoje práva a možnosti a právnici sú dnes veľmi drahí... Cítia sa oklamani a bezmocní. To ich veľmi trápi.

Ako sa dá reagovať na ich problémy? Existuje nejaký recept na to, čo s tým?

* Na všetkých stretnutiach s občanmi sa vždy na začiatku snažím vysvetľovať, že aj pri zdanlivo zúfalých životných situáciách nikdy nič nie je stratené a aktívne sa brániť sa vždy oplatí. Máme na našom ministerstve komisiu na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách, ktorá sa zaoberá týmito prípadmi a pomáha ľuďom, ktorí to potrebujú a nemajú dostatočné financie či znalosti, aby sa ubránili nepravosti zo strany druhých. V spolupráci so spotrebiteľskými združeniami sme už takto pomohli vyriešiť množstvo zdanlivo stratených prípadov. V každom prípade platí, že už pri náznakoch prvých problémov je potrebné prejsť do aktívnej obrany spotrebiteľských práv. Jednoducho, netreba rezignovať na vzniknutú situáciu. Oplatí sa brániť. Tiež vydávame sériu osvetových brožúr s návodom, ako sa brániť proti takýmto nekalým praktikám podvodných podnikateľov. Rozdáваме ich zadarmo všetkým záujemcom, ktorí v nich môžu nájsť všetky dôležité informácie o tejto problematike aj kontakty na štátne orgány a spotrebiteľské združenia či našu komisiu. Tieto brožúrky a množstvo ďalších užitočných informácií, ako si chrániť svoje práva, je možné nájsť na našej novej webovej stránke www.branitsaoplati.sk. Aj takto chceme zlepšovať ochranu občanov.

Pomoc občanom, ktorí sa už dostali do problémov s nebankovými spoločnosťami či podomovými predajcami, je jedna vec. Ale ako takýmto situáciám predchádzať?

* V rámci nášho projektu 7 krokov na ochranu spotrebiteľa pracujeme aj na legislatívnych zmenách, ktoré majú urobiť koniec porušovaniu spotrebiteľských práv občanov. V novembri sa do platnosti dostala tzv. protišmejdovská novela zákonov, ktorá urobila koniec zneužívajúcim predajným akciám, v rámci ktorých boli v poslednom čase vážne porušované spotrebiteľské práva. Teraz nás čaká boj s tými nebankovými subjektmi, ktoré využívajú úžernícke praktiky a nízku finančnú gramotnosť našich občanov. Už začiatkom tohto roka sme v spolupráci s poslancami NR navrhli a spracovali legislatívne zmeny, ktoré by takpovediac mali klepnúť po prstoch úžerníckym praktikám nebankových spoločností.

Čo je podstatou zmien v týchto zákonoch?

* Príkladom je zavedenie pojmov ako úžera a odplata. Zaviedli sme pojem úžery do Občianskeho zákonníka takým spôsobom, aký ešte nikdy nebol zadefinovaný a výrazne ovplyvňuje platnosť zmluvy. Navrhli sme efektívne riešiť maximálnu výšku úrokov. V Občianskom zákonníku preto zavádzame úplne nový pojem - odplata. Tá zahŕňa úrok z pôžičky, všetky poplatky, ale aj sankčné úroky, ktoré spotrebiteľ zaplatí nebankovke za poskytnutie úveru. Odplata by podľa môjho názoru nemala byť vyššia ako dvojnásobok priemerných úrokov v bankách. To považujem za morálne a primerané. Ak bude priemerný úrok v bankách určený na desať percent, tak nebankové subjekty si môžu za požičanie peňazí účtovať maximálne dvadsaťpercentný zisk s tým, že ak by niektorý nebankový subjekt napriek tomu pýtal viac, tak zmluva bude automaticky neplatná. Pôžičky za vysoké úroky sa musia skončiť. Časť nebankoviek sa novým podmienkam nebude vedieť prispôbiť, a tak skončia svoju činnosť. Naším hlavným cieľom je zvýšenie ochrany práv ľudí. Doteraz boli ľudia chránení len rozhodnutiami súdov. Po novom budú zmluvy automaticky neplatné pri porušení zákonom stanovených podmienok. Ľudia tiež nebudú môcť prísť o strechu nad hlavou v exekúcii pri pohľadávkach vo výške do 2-tisíc eur.

Texty k obr.:

Záujem na stretnutiach s občanmi vyvolávajú aj brožúry 7 krokov na ochranu spotrebiteľa zamerané na ochranu spotrebiteľov pred nekalými praktikami niektorých nebankových spoločností a tzv. šmejdov.

Monika Jankovská a **petržalský** starosta **Vladimír Bajan** na stretnutí s **Petržalčanmi** v decembri pri živej diskusii o právach spotrebiteľov.